
Fejeton profesora Milana Petruska: Genocida v Rakousku ?

Genocida v Rakousku ?

Od chvíle, kdy proslulý Andy Warhol vzal opilého a lehce zdrogovaného Bastiata do svého ateliéru a zarámoval jeho původně nástěnná grafická vyjádření, bylo graffiti povýšeno na umění. Nepovedeme k ničemu nevedoucí spor o to, zda učinil dobře či nikoliv. Nepůjde tedy o to, co, ale o to, kde a jak. Generační spor, zda graffiti má či nemá právo na existenci „jako umění“, je definitivně vyřešen ve prospěch nastupujícího mládí, ostatně jako obvykle.

Byl jsem ve Vídni shlédnout výstavy sice věnované poněkud jinému druhu výtvarného projevu, nicméně jsem se nemohl ubránit dojmu, že kromě příšerného imperiálního Ringu, majestátně sedící Marie Terezie, roztomilého Domu secese a neuvěřitelně nápaditě zbudovaného nového komplexu galerií, jež se zraku přímo vnucují, ve městě přece jen cosi postrádám. Trvalo to dost dlouho a pak to přišlo jako blesk z čistého nebe. Když jsem putoval do čtvrti od centra notně vzdálené, abych přenocoval v příjemném „rodinném hotelu“ (a byl takový), uvědomil jsem si, že to je přesně ona čtvrt, kterou důvěrně známe třebaš z jižní Francie - rozhraní postmoderních multikulturních světů, místo, kde se stýkají dvě a více kultur a koexistují jak pánbůh a úřady (dobrovolné organizace pro jistotu vynechejme) dají. V této čtvrti jsem však postrádal dvě věci - nepořádek a graffiti. Osvícen, jal jsem se systematicky fenomén zkoumat. Hledám po ulicích v centru, na periferii, v metru, na nádražích - ani stopy, ani slechu, ani dechu.

Město bylo čisté, metro nedotčeno. Vzpomínka na milovaný Řím, který je z jedné desetiny znehodnocen tím, že nevidíte nikde z oken ničeho, protože jsou umělecky přetvořena k jinému než původnímu účelu, vzbudila myšlenku, že se ve Vídni muselo stát cosi hrozného. Matka měst ve středu Evropy je bezmocná, ačkoliv od úplného zničení Říma barbary ji dělí nejen několik století „diachronně“, ale možná taky několik zeměpisných pásem, co já vím. Ale ta Vídeň - přece „to“ nestihnou denně umývat, kde by pak zbýval čas na růst DPH? O žádném zákazu jsem neslyšel, vyhlášku neviděl, za celou dobu krátkého pobytu jsem neviděl ani jediného (!) policistu/tku (námitka, že v galeriích nebývají, se zamítá: byl jsem i jinde), takže nevím.

Možná by pražský magistrát měl udělat tematický výlet do Vídně a poptat se, jak na to. Jak zachovat graffiti jako fenomén patřící k naší době a nepustit zejména writery tam, kam nepatří, protože pokolikáté si budeme opakovat to slavné heslo liberální, opravdové svobody - že moje svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého. A nepřejí-li si graffiti na veřejných místech, nejsem sám a snad ani tak úplně staromódní. Oni totiž i ti sprejeři umějí mezi sebou rozlišovat. A kdo dobře rozlišuje, dobře poznává svět.

Na shledanou ve Vídni! A abych nezapomněl, taky Konstanz byla od graffiti oprostěna. Zatímco vím, jakou metodou se toho dosáhlo tam (nebudu o ní vyprávět, protože není veselá), nevím, jak je to s tou Vídni. V noci mě napadla hrůzná představa genocidy spáchané na těch, kteří „neničí, ale zdobí“. Dobrá, ale jak by je v tom davu poznali? A jak by rozlišili ty, kteří zdobí, od těch, kteří jen ničí? Nebo že by posupovali podle starého dobrého křesťáckého hesla - bijte je všechny, on si je Pán Bůh přebere?

Takže to bude asi v něčem jiném - ale v čem?

Emanuel Skript